

Zespół Szkół Elektronicznych
w Rzeszowie

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

Rok szkolny 2019/2020

Motto:

**STAJESZ SIĘ KIMŚ
TYLKO W STARCIU Z TYM
CO STAWIA CI OPÓR**

Antoine de Saint-Exupéry

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz.U. z 2018 r. poz. 467),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy Prawo oświatowe, ustawy systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. z 2012 r. poz. 977 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2015 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 852),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1492 ze zm.).

I. Wstęp

Program wychowawczy zakłada podmiotowe traktowanie ucznia, poszanowanie godności osobistej, stwarzanie sytuacji wyzwalającej aktywność młodzieży. Został opracowany w oparciu o diagnozę sytuacji wychowawczej w Zespole Szkół Elektronicznych oraz wyniki ewaluacji wewnętrznej w roku szkolnym 2018/2019. Z przeprowadzonych badań wynika, że w szkole występują niewłaściwe postawy, takie jak:

- konflikty rówieśnicze,
- niska motywacja i samoocena uczniów,
- agresja słowna i fizyczna,
- dewastacja mienia szkolnego i otoczenia,
- palenie papierosów,
- tolerancja rodziców wobec używek.

Przeprowadzone ankiety wykazały, że uczniowie mają zaniżoną samoocenę, nie zawsze potrafią korzystać z różnych źródeł wiedzy. Nie wykazują zainteresowania historią i tradycjami regionu. Obserwuje się małą aktywność społeczną wśród mieszkańców. Podmiotem działań wychowawczych w stosunku do swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele w swojej pracy wychowawczej uzupełniają w tym zakresie obowiązki rodziców, wspomagają ich oraz współdziałają z nimi. Jednym z najważniejszych zadań wychowawczych jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju wychowanków. Program wychowawczy stanowi wytyczne do pracy wychowawczej dla Dyrektora Szkoły, wychowawców klas, nauczycieli przedmiotów, pedagoga szkolnego, samorządu uczniowskiego, pracowników niepedagogicznych oraz organizacji i instytucji wspomagających pracę szkoły. Realizacja założeń programowych wpłynie na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczych skierowanych do uczniów Zespołu szkół Elektronicznych.

II. Szkolny Program Wychowawczo – Profilaktyczny to wychowanie, wspieranie ucznia w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które jest wzmocniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki.

Każdy członek społeczności Zespołu Szkół Elektronicznych jest osobą wolną, która świadomie wstąpiła do tej wspólnoty i zdecydowała się na jej współtworzenie. Wychowanie, będąc nierozzerwalnie związane z nauczaniem i profilaktyką, stanowi zasadnicze zadanie szkoły i jej wszystkich pracowników. Pierwszymi wychowawcami są rodzice, a szkoła współpracuje z nimi w procesie wychowania i kształtowania osobowości wychowanków. Szkoła jako wspólnota uczniów, rodziców i nauczycieli zajmuje w procesie wychowania i profilaktyki miejsce szczególne. Obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły jest jak najlepsze wypełnianie tej roli wychowawczej. Szkoła kieruje się uniwersalnymi zasadami etyki, respektując chrześcijański system wartości i godność człowieka.

III. Celem programu wychowawczo - profilaktycznego jest:

- tworzenie warunków wspomagających rozwój ucznia i przygotowanie go do życia w rodzinie i społeczeństwie,
- rozwijanie takich jego cech osobowościowych jak wysokiej kultury osobistej, wrażliwości na krzywdę ludzką, dobroci, szacunku do starszych, tolerancji itp.,
- przygotowanie ucznia do podejmowania dojrzałych decyzji,
- wyrobienie u ucznia szacunku do wartości ogólnospołecznych, etycznych, religijnych itp.,
- kształtowanie postaw patriotycznych i miłości do Ojczyzny,
- przygotowanie ucznia do sumiennego i odpowiedzialnego wykonywania powierzonej mu pracy,
- przygotowanie ucznia do świadomego i czynnego udziału w życiu społecznym i obywatelskim.

IV. Cele wychowania

1. Istotą działań wychowawczych w Zespole Szkół Elektronicznych jest zgodne współdziałanie wszystkich nauczycieli i pracowników niepedagogicznych w procesie kształtowania osobowości ucznia.
2. W procesie edukacji szkolnej istotne cele wychowawcze to:
  - wychowywanie intelektualne,
  - wychowywanie moralne,
  - wychowywanie społeczne,
  - wychowywanie fizyczne i zdrowotne,
  - wychowywanie patriotyczne.

3. Wychowawcy podejmując wszelkie działania powinni pamiętać, że wychowują przede wszystkim własnym przykładem i wiernością wyznaczonym normom etycznym, dlatego też wszyscy pracownicy szkoły:
- we wszystkich swoich działaniach kierują się prawdą i umiłowanie prawdy przekazują wychowankom,
  - szanują i uczą poszanowania godności każdego człowieka oraz szacunku do życia ludzkiego,
  - uczą rozróżniania dobra i zła, umacniając w młodym człowieku dobro,
  - kochają i uczą miłości do kraju ojczystego, tradycji i szeroko pojętej kultury narodowej,
  - reagują na wszelkie przejawy niewłaściwego zachowania uczniów,
  - wymagają od wychowanków odpowiedzialnych postaw,
  - tworzą klimat rzetelnej i życzliwej pracy,
  - troszczą się o atmosferę otwartości, życzliwości, dialogu, otaczając tym klimatem młodzież,
  - dbają o schludny i estetyczny wygląd szkoły,
  - odpowiedzialną postawą i działaniami wspierają rozwój, zdolności i zainteresowania uczniów,
  - udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych.
4. Szczególną rolę w procesie wychowania odgrywa wychowawca klasowy, dlatego też **wychowawcy klas:**
- przekazują ogólnoludzkie wartości, wzorce postępowania, proponują zachowania ułatwiające pozytywne wybory,
  - współpracują z rodzicami w zakresie kierunku rozwoju osobowości dziecka,
  - pełnią rolę towarzysza rozwoju młodego człowieka, pomagając mu w pokonywaniu bieżących trudności,
  - ukierunkowują zachowanie ucznia i korygują przejawy negatywnych zachowań
  - są ludźmi o dużej kulturze osobistej i takcie pedagogicznym,
  - szanują godność osobistą ucznia i nie naruszają prywatności jego uczuć,
  - pozwalają wychowankom na wyrażanie własnych poglądów, jeżeli nie narzucają innym ideologii szkodliwych,
  - są wymagający w stosunku do siebie i uczniów,
  - pomagają uczniowi odnaleźć sens życia i wytyczyć kierunki dalszego rozwoju,
  - są konsekwentni, umiejętnie stosują nagrody i kary,
  - troszczą się o stosunek ucznia do nauki oraz o jego osiągnięcia szkolne,
  - analizują przyczyny niepowodzeń wychowanka i informują rodziców o jego postępach,
  - wdrażają uczniów do samooceny i samokontroli,

- na bieżąco współpracują z pedagogiem szkolnym i wychowawcami internatu,
- systematycznie i planowo poznają wychowanków, ich stan zdrowia, potrzeby oraz zainteresowania,
- wychowawcy internatu organizują czas wolny wychowankom, prowadzą sekcję zainteresowań, współpracują z wychowawcami klas i nauczycielami.

Nauczyciel zobowiązany jest:

- realizować zadania związane z dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą funkcją szkoły
- zapewnić bezpieczeństwo uczniom w czasie zajęć
- wspierać każdego ucznia w jego rozwoju
- kształcić i wychowywać młodzież w atmosferze wolności sumienia oraz szacunku dla każdego człowieka
- dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego
- doskonalić umiejętność klarownego tłumaczenia zagadnień naukowych
- jasno formułować oczekiwania wobec uczniów w zakresie edukacji i zachowania
- udzielać uczniom informacji zwrotnej o ich mocnych stronach i uzdolnieniach
- współpracować z wychowawcą klasy
- wprowadzać indywidualizację procesu nauczania
- aktywizować uczniów w czasie lekcji, inspirować pracę zespołową, stosować różnorodne metody dydaktyczne
- uwzględniać zalecenia specjalistów w pracy z uczniem
- reagować i przeciwdziałać wszelkim formom niewłaściwych zachowań
- zapoznać uczniów z Przedmiotowym Systemem Oceniania
- przekazywać uczniom i ich rodzicom informacje dotyczące wyników w nauce i zachowaniu oraz wymagań edukacyjnych stawianych przez szkołę
- podejmować systematyczne wysiłki zmierzające do wytworzenia właściwej atmosfery w czasie zajęć
- rozwiązywać bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze we współpracy z rodzicami, wychowawcami, pedagogiem szkolnym
- czuwać nad przestrzeganiem obowiązującego w szkole prawa
- uwzględniać cele wychowawcze w realizacji treści programowych
- reagować i przeciwdziałać wszelkim formom agresji i wandalizmu, konsekwentnie przestrzegać norm współżycia społecznego.

5. Ważną rolę w procesie wychowania odgrywa również **pedagog szkolny**, który:

- udziela rodzicom porad, ułatwiających rozwiązywanie przez nich trudności wychowawczych,

- rozpoznaje warunki życia i nauki uczniów sprawiających trudności wychowawcze,
- opracowuje wnioski dotyczące uczniów wymagających szczególnej opieki,
- współdziała i udziela pomocy wychowawcom i nauczycielom w ich pracy z uczniami sprawiającymi trudności wychowawcze,
- udziela uczniom pomocy w eliminowaniu napięć psychicznych, wynikających z nawarstwienia się niepowodzeń szkolnych i sytuacji powstałych na tle konfliktów rodzinnych,
- podejmuje działania w celu przeciwdziałania skrajnym formom niedostosowania społecznego,
- na bieżąco współpracuje z dyrektorem szkoły, wychowawcami klas, wychowawcami internatu, nauczycielami szkoły, służbą zdrowia, radą rodziców w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych.

V. Współpraca wychowawcza z rodzicami

1. Pierwotne i największe prawa do wychowania swoich dzieci mają rodzice. Nauczyciele jedynie wspierają rodziców w dziele wychowania, nie ponoszą zatem całkowitej odpowiedzialności za to dzieło. Kierunek działalności wychowawczej w Zespole Szkół Elektronicznych nie może być sprzeczny z wolą i przekonaniem rodziców.

2. **Rodzice** jako członkowie społeczności szkolnej biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły poprzez następujące działania:

- współtworzenie programu wychowawczo - profilaktycznego,
- zapoznawanie się z programem kształcenia, wychowania, profilaktyki i opieki oraz organizacją procesu nauczania,
- uzyskiwanie pomocy i wsparcia ze strony pedagoga i szkolnej służby zdrowia,
- uczestniczenie w stałych spotkaniach z wychowawcami klas i nauczycielami,
- indywidualne konsultacje z wychowawcami i nauczycielami,
- uzyskiwanie w atmosferze życzliwości rzetelnej informacji na temat swego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w szkole,
- udział w wycieczkach szkolnych i imprezach kulturalnych organizowanych przez szkołę,
- uczciwe i rzetelne informowanie wychowawców o stanie zdrowia dziecka oraz przyczynach jego nieobecności na zajęciach.

Wychowankowie

1. Zespół Szkół Elektronicznych zapewnia swoim uczniom wszechstronny rozwój we wszystkich sferach osobowości, poczynając od wychowania fizycznego poprzez sferę intelektu, emocji aż po sferę duchową.
2. Szkoła kładzie nacisk na samowychowanie, wspomaga ucznia w procesie intelektualnego, emocjonalnego i duchowego usamodzielniania się.
3. Uczniowie będąc członkami społeczności szkolnej posiadają swoje prawa i obowiązki. Do tych pierwszych należą:
  - prawo do życzliwego i podmiotowego traktowania w procesie dydaktyczno-wychowawczym,
  - prawo do uzyskania rzetelnej wiedzy przygotowującej do podjęcia pracy zawodowej lub nauki na wyższych uczelniach,
  - prawo do opieki wychowawczej i odpowiednich warunków pobytu w szkole i na wycieczkach, zapewniających bezpieczeństwo i ochronę przed wszelkimi formami przemocy fizycznej bądź psychicznej oraz ochronę i poszanowanie swej godności,
  - prawo do swobody wyrażania myśli i przekonań, dotyczących życia szkoły, światopoglądowych i religijnych oraz dotyczących treści nauczania poszczególnych przedmiotów, nie narzucając swoich przekonań innym uczniom,
  - prawo do rozwijania zainteresowań, zdolności i talentów w szkole i poza szkołą w kołach i klubach zainteresowań,
  - prawo do reprezentowania szkoły w olimpiadach, konkursach, zawodach sportowych i innych imprezach,
  - prawo do sprawiedliwej, obiektywnej i jawnej oceny oraz ustalonych sposobów kontroli postępów w nauce wraz z poinformowaniem o wymaganiach programowych z poszczególnych przedmiotów,
  - prawo do pomocy w przypadku trudności w nauce na zasadach uzgodnionych z uczniem i rodzicami przez wychowawcę klasy,
  - prawo do korzystania z poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i zawodowego za pośrednictwem pedagoga szkolnego,
  - prawo do korzystania z pomocy stypendialnej zgodnie z obowiązującymi przepisami,
  - prawo do korzystania z pomieszczeń szkolnych, sprzętu, pomocy dydaktycznych i księgozbioru,
  - prawo do tworzenia stowarzyszeń i organizacji (za wyjątkiem partii i organizacji politycznych), których celem statutowym jest działalność wychowawcza wśród dzieci i młodzieży albo rozszerzanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
  - prawo do pracy oraz wypoczynku w atmosferze życzliwości i poczucia bezpieczeństwa,

- prawo do zakwaterowania i wyżywienia w internacie.
4. Do obowiązków uczniów należy:
- zachowanie się w każdej sytuacji w sposób godny młodego Polaka,
  - sumienna praca nad zdobywaniem wiedzy i formowaniem własnej osobowości,
  - systematyczne i aktywne uczestniczenie w zajęciach lekcyjnych i życiu szkoły,
  - przestrzeganie zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły,
  - podporządkowanie się zaleceniom i zarządzeniom dyrektora szkoły, uchwałom rady pedagogicznej, samorządu uczniowskiego i wychowawcy klasy,
  - odpowiedzialność za bezpieczeństwo i zdrowie własne i kolegów – uczeń nie powinien palić tytoniu, pić alkoholu, używać narkotyków i innych środków odurzających, powinien być czysty i schludny,
  - troszczenie się o mienie szkoły i jej estetyczny wygląd, staranie się o utrzymanie czystości i porządku na terenie szkoły i jej obejścia, noszenia na terenie szkoły obuwia zmiennego,
  - okazywanie szacunku nauczycielom i innym pracownikom szkoły,
  - szanowanie poglądów i przekonań innych ludzi, poszanowanie wolności oraz godności osobistej,
  - naprawienie wyrządzonej przez siebie szkody,
  - godne reprezentowanie szkoły w miejscach publicznych.
5. W szkole działa samorząd uczniowski, który poprzez swoich przedstawicieli tworzą wszyscy uczniowie szkoły. **Samorząd uczniowski** może przedstawiać radzie pedagogicznej lub dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:
- prawo do zapoznawania się z celami i programami nauczania oraz stawianymi wymaganiami,
  - prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu,
  - prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym, a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań,
  - prawo do organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej, zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, ale w porozumieniu z dyrektorem,
  - prawo do wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu uczniowskiego,
  - prawo do wyrażania opinii lub obrony ucznia, któremu grozi kara lub usunięcie ze szkoły,

- prawo do wyrażania opinii w przypadku zaistnienia sporu między uczniami lub między nauczycielem a uczniem.

VI. Praca higienistki szkolnej:

- dokonywanie profilaktycznych badań bilansowych – przesiewowych stanu zdrowia uczniów
- prowadzenie zajęć z uczniami na temat zdrowego stylu życia, profilaktyki uzależnień, radzenia sobie ze stresem, HIV/AIDS
- realizacja programów zdrowotnych
- propagowanie informacji dotyczących profilaktyki chorób, organizowanie gazetek ściennych na temat zdrowia

VII. Działania o charakterze wychowawczym

1. Założenia ogólne

- objęcie programem wszystkich członków społeczności szkolnej
- rozwijanie współpracy ze wszystkimi sojusznikami szkoły i instytucjami wspierającymi proces wychowawczy młodzieży

2. Propagowanie modelu wartości opartego na uniwersalnych zasadach

- omówienie norm współżycia społecznego w zespołach klasowych, utworzenie karty lub kontraktu
- poszanowania godności osobistej, nietykalności osobistej i bezpiecznych warunków pobytu w szkole

3. Wdrażanie uczniów do samorządności i życia w demokratycznym społeczeństwie

- wybór Samorządu Uczniowskiego jako reprezentacji społeczności uczniowskiej
- opracowanie regulaminu i planu działania Samorządu Uczniowskiego
- opiniowanie przez Samorząd Uczniowski stopnia przestrzegania prawa do:
  - a) zapoznania się z programem nauczania i wymaganiami edukacyjnymi
  - b) wyrażania swoich myśli i przekonań z poszanowaniem dobra innych osób
  - c) swobody wyboru nauki religii
  - d) uczestniczenia we wszystkich formach działań organizowanych na terenie szkoły
  - e) wyboru nauczyciela – opiekuna samorządu uczniowskiego
- współdziałanie Samorządu Uczniowskiego w tworzeniu WSO, Programu Wychowawczo-Profilaktycznego itp.
- przeprowadzenie demokratycznych wyborów do trójek klasowych i Rady Samorządu Uczniowskiego

- uchwalenie kalendarza imprez szkolnych
  - organizacja dyskotek (integracyjnej, karnawałowej, walentynkowej), organizacja imprez, zabaw, konkursów i plebiscytów
  - redagowanie szkolnej tablicy samorządu
  - organizacja i udział w imprezach charytatywnych
4. Kształtowanie kultury i etyki zawodowej
- ocena własnej pracy podczas realizowania praktyki zawodowej
  - analiza godności i etyki zawodowej
5. Rozwój intelektualny i emocjonalny uczniów, rozpoznawanie oraz dbanie o rozwój zainteresowań i zdolności.
- poszerzanie wiedzy ucznia na temat osobowości człowieka poprzez organizowanie pogadanek i dyskusji w zespołach klasowych
  - inspirowanie uczniów do poznawania siebie i swoich możliwości, motywowanie do samokształcenia
  - umożliwianie uczniom przedstawiania własnych sądów i ich obrony, nawet jeśli różnią się one od przekonań nauczyciela
  - dostarczanie wychowankom wzorców zachowań wynikających z własnej postawy wobec zaistniałych i potencjalnych problemów dnia
  - stosowanie pochwał, nagród i stypendiów dla wyróżniających się uczniów
  - umiejętna stymulacja i dowartościowywanie uczniów posiadających niskie poczucie własnej wartości, przeprowadzenie zajęć na temat mocnych stron wychowanków
  - organizowanie uczniom pomocy w nauce
  - aktywizowanie uczniów poprzez powierzanie im zadań odpowiadających im indywidualnym predyspozycjom
  - zachęcanie uczniów do udziału w konkursach, turniejach, olimpiadach i rozgrywkach sportowych
  - organizowanie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań
  - prowadzenie zajęć w formie pracy w grupie
6. Rozwijanie przedsiębiorczości i inicjatywy
- zachęcanie uczniów do udziału w projektach, podejmowania inicjatyw na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego
  - realizacja tematów związanych z kształtowaniem postawy przedsiębiorczości, analizy rynku pracy i jego potrzeb.
  - angażowanie młodzieży do działalności na rzecz społeczności klasowej, szkolnej i lokalnej
- uświadomienie wartości pracy (praca jako dobro, wartość, prawo człowieka)
7. Wdrażanie poczucia odpowiedzialności, obowiązkowości i dyscypliny.
8. Tworzenie uczniom warunków do nabywania umiejętności planowania, organizowania i oceniania własnej nauki oraz przejmowania za nią odpowiedzialności:

- systematyczne i konsekwentne egzekwowanie od uczniów przestrzegania Regulaminu Uczniowskiego
- utrzymywanie dyscypliny w zakresie frekwencji i punktualnego przychodzenia na zajęcia
- wdrażanie kulturalnego sposobu zachowania się na imprezach szkolnych i pozaszkolnych
- monitoring przyjętych przez uczniów obowiązków i zleconych do wykonania prac, w celu rozbudzenia odpowiedzialności za podjęte zobowiązania.

9. Kształtowanie postaw patriotycznych i obywatelskich.

10. Poznanie dziedzictwa kultury narodowej postrzeganej w perspektywie kultury europejskiej i światowej:

- organizowanie i uczestniczenie w obchodach świąt i uroczystościach państwowych
- przygotowywanie tematycznych gazetek i wystaw
- przeprowadzanie pogadarek, projekcji filmów o tematyce patriotycznej i historycznej, wykorzystanie treści programów nauczania w tym zakresie
- omówienie zasad funkcjonowania organów i urzędów państwowych oraz samorządowych, zapoznanie z Konstytucją, prawami i obowiązkami obywatela
- poszerzanie wiedzy o Rzeszowie
- gromadzenie materiałów informacyjnych i popularyzowanie wiedzy o Unii Europejskiej

11. Kształtowanie świadomej postawy ekologicznej.

- budzenie zainteresowania i przyjaznej postawy wobec środowiska naturalnego: konkursy ekologiczne, olimpiady, gazetki, prezentacje, apele, referaty, akcje

12. Podnoszenie umiejętności i sprawności posługiwania się językiem polskim i językami obcymi.

- udział młodzieży w tematycznych konkursach i olimpiadach
- codzienna dbałość o poprawne posługiwanie się językiem polskim przez wszystkich pracowników szkoły
- podnoszenie sprawności posługiwania się językami obcymi, organizowanie praktyk językowych, wymiany międzynarodowej, wycieczek
- rozwijanie i promowanie literackiej twórczości uczniowskiej

13. Rozpoznawanie potrzeb wychowanków.

- rozpoznawanie potrzeb uczniów: materialnych, wychowawczych i opiekuńczych
- bieżący monitoring zachowań sygnalizujących potrzeby i problemy wychowanków

14. Tematyka wychowawcza.

- Zajęcia integracyjne w klasach pierwszych.

- Dopalacze, narkotyki .
- HIV/AIDS
- Prawa człowieka w kontekście współczesnej migracji
- Odpowiedzialność osób niepełnoletnich i pełnoletnich w świetle prawa, problem uzależnień z uwzględnieniem dopalaczy, bezpieczeństwo w sieci
- Cyberprzemoc
- Przemoc, agresja

15. Korzyści wynikające z systematycznego uczęszczania na zajęcia lekcyjne.

- Bezpieczeństwo w czasie wolnym (bezpieczne ferie, bezpieczne wakacje).
- Młodzież niepełnosprawna w szkole ogólnodostępnej – integracja.
- Jak się uczyć – techniki, współpraca (dom – szkoła)- lenistwo, trudności, higiena pracy umysłowej.
- Nowe sytuacje – stresowe, trudne, przykre emocje.
- Obraz samego siebie – poznawanie siebie – samoświadomość.
- Być i mieć – wybór.
- Autorytet – mistrzowie życia.
- Samodzielność myślenia – manipulacja.
- Odpowiedzialność.
- Współpraca i rywalizacja.
- Rozwiązywanie konfliktów.
- Asertywność.

16. Prowadzenie działalności profilaktycznej, wychowawczej i pomoc uczniom w rozwiązywaniu problemów.

- wykorzystywanie tematyki lekcyjnej na wszystkich przedmiotach do szerzenia wiedzy o uzależnieniach, wynikających z nich zagrożeniach oraz sposobach zapobiegania uzależnieniom
- organizowanie spotkań ze specjalistami na temat profilaktyki wychowawczej
- realizacja programów profilaktycznych
- współpraca z instytucjami w zakresie przeciwdziałania przestępstwom i uzależnieniom wśród młodzieży
- dążenie do zagospodarowywania czasu wolnego ucznia poprzez zachęcanie do udziału w kołach zainteresowań, konkursach, akcjach charytatywnych, imprezach szkolnych, itp.
- konsekwentne eliminowanie postaw agresji i przemocy wśród młodzieży:
  - a) umiejętne zażegnywanie konfliktów: przyswajanie metod i technik negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów społecznych
  - b) zwracanie uwagi na kulturę słowa
  - c) nauka zachowań asertywnych
  - d) okazywanie uczniom zainteresowania ich problemami życiowymi

- e) poszerzanie wiedzy własnej i uczniów na temat problemów okresu dojrzewania i powodów frustracji prowadzących do agresywnych zachowań
- f) upowszechnianie wiedzy na temat pracy psychologa i pedagoga
- g) wzmacnianie pozytywnych zachowań wśród młodzieży poprzez udzielanie skutecznej, konstruktywnej pochwały
- h) przeprowadzenie wśród rodziców pogadank na temat uzależnień

VIII. Cel profilaktyki

Celem działań profilaktycznych w ramach Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznym jest zapobieganie lub przeciwdziałanie zjawiskom odbiegającym od normy i doprowadzenie zainteresowanych osób do stanu prawidłowego (akceptowane w danym środowisku). Profilaktyka skupia się na przeciwdziałaniu złu.

Tematyka zajęć profilaktycznych jest zjawiskiem związanym z trudnościami i kłopotami, jakie napotykają uczniowie w danym wieku. To, w jakim stopniu dziecko jest w stanie przystosować się do nowych warunków, oswoić się z daną sytuacją i aktywnie w niej funkcjonować, może decydować o jego późniejszych postawach i sposobach radzenia sobie w życiu. Wielu młodych ludzi nie uzyskuje w tym specyficznym czasie odpowiedniego oparcia ze strony rodziców, nauczycieli, czy rówieśników – są zdani sami na siebie.

Ważne jest, aby towarzyszyć młodemu człowiekowi w jego rozwoju, uczyć nawiązywania dobrych stosunków z innymi, budowania przyjaźni, koleżeństwa, pokazywać pozytywne sposoby rozwiązywania konfliktów, dowartościowywać, uczyć samoakceptacji, wiary we własne siły.

Umiejętności te będą sprzyjać pokonywaniu trudności i radzeniu sobie w ciężkich sytuacjach, mogą zapobiegać uciekaniu się do alkoholu czy narkotyków jako środków umożliwiających bycie sobą lub funkcjonowanie wśród innych ludzi.

IX. Profilaktyka jako proces

Profilaktyka to proces, który wspiera prawidłowy rozwój i zdrowe życie przez zapewnienie ludziom pomocy potrzebnej im w konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia, a w efekcie umożliwienie im osiągnięcia subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego, bogatego życia.

W profilaktyce występują dwa zasadnicze punkty odniesienia: zjawiska patologiczne, oraz prawidłowość lub norma.

Uczniowie, rodzice i nauczyciele zajmują pierwsze i szczególne miejsce w profilaktyce, to z myślą o nich budowany jest ten program. Muszą ze sobą ściśle współpracować, aby osiągnąć zamierzony cel.

Czynnikami chroniącym bowiem są:

1. Silna więź z rodzicami,
2. Zainteresowanie nauką szkolną,
3. Praktyki religijne
4. Zakorzenie w normach i tradycjach,
5. Konstruktywna grupa rówieśnicza.

Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że funkcjonowanie dzisiejszej rodziny, jej byt, zdrowy rozwój, jest zagrożony. Wśród bardzo wielu zagrożeń, dostrzegamy niebezpieczeństwo płynące z rozmycia się wartości, fascynacji jakimiś dziwnymi pseudowartościami. Zachowaniem ryzykownym jest wiek dorastania, wagary, papierosy, alkohol, narkotyki, leki, chęć poznania czegoś nowego, telewizja, filmy, agresja. Bierze się to z: teorii instynktów, teorii frustracji, teorii społecznego uczenia się.

Profilaktyka pierwszorzędowa zajmuje się grupą niskiego ryzyka, korzysta się ze strategii informacyjnych, edukacyjnych, działań alternatywnych, wczesną interwencję, zmiany środowiskowe oraz zmiany przepisów. Profilaktyka w szkole to proces wspomagania ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczanie i likwidowanie czynników, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowe życie.

X. Działania o charakterze profilaktycznym.

Obszary aktywizacji profilaktycznej w szkole:

Cel:

Aktywizacja wychowawcza środowiska szkolnego.

Zlikwidowanie przemocy i agresji.

1. Zajęcia profilaktyczne z zakresu przemocy wobec młodzieży.
2. Dyskusja na temat zapobiegania i przeciwdziałania agresji w środowisku szkolnym (walka o dominację na terenie szkoły, drobne bójki, zaczepki, zastraszanie)
3. Poznanie młodzieży i uświadomienie przyczyn zaburzeń zachowania i niedostosowania społecznego.

Promocja zdrowego stylu życia.

1. Rozmowa - Życie jako najważniejsza wartość – co to jest dobre życie.
2. Dyskusja - Nie jestem sam – akceptacja – czy za wszelką cenę.
3. Kształtowanie umiejętności samodzielnego dokonywania właściwych wyborów zachowań chroniących zdrowie własne i innych ludzi.
4. Prelekcja – Jak sobie radzić ze stresem – czynniki stresogenne.
5. Dyskusja - Wybieranie właściwej drogi życia – życie czy zagłada ?

Kształtowanie wiedzy na temat uzależnień

1. Zapoznanie uczniów z przyczynami i skutkami uzależnień od nikotyny, alkoholu, narkotyków i internetu.
2. Przeciwdziałanie picia alkoholu przez uczniów.
3. Zaznajamianie z narkotykami, dopalacze – zagubienie wartości moralnych.
4. Wykład -STOP! – „chemiczna pułapka” – używki.
5. Zapoznanie młodzieży z prawdą o środkach odurzających.
6. Sztuka odmawiania – umiem wyrazić swoją opinię.
7. Uzależnienie to choroba, z którą sam sobie nie poradzisz.
8. Udział młodzieży w prelekcjach, warsztatach i profilaktyce spektakli teatralnych na temat uzależnień.

Promocja pozytywnego życia w rodzinie

1. Wyrobienie postawy szacunku do życia w rodzinie.
2. Kształtowanie u uczniów znajomości zagadnień związanych z seksualnością człowieka (zagadnienia związane z chorobami).
3. Zapoznanie uczniów z wiedzą o AIDS.

Przeciwdziałanie kolizji z prawem.

1. Zapoznanie uczniów z konsekwencjami przestępczości (karalność, sąd).
2. Jak pomóc dziecku ? – sposoby pomocy.
3. Cyberprzemoc.

Tworzenie współpracy.

1. Współpraca z rodziną, środowiskiem ucznia (dom, internat).
2. Ubóstwo materialne rodziców.
3. „W zgodzie z sobą i grupą” – program wychowawczo-profilaktyczny.
4. Pedagogizacja rodziców.
5. Starania w celu zapewnienia uczniom alternatywnych możliwości spędzania wolnego czasu.

Motywacja do nauki.

1. Stała kontrola frekwencji na zajęciach (wagary).
2. Porady, konsultacje oraz terapia indywidualna.
3. Pomoc koleżeńska.

Zadania programu wychowawczo-profilaktycznego

1. Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej, lokalnej i regionalnej. (w skrócie: relacje)
2. Zaznajamianie z zagrożeniami bezpieczeństwa i zdrowia oraz uczenie prawidłowej reakcji na te zagrożenia. (w skrócie: bezpieczeństwo)
3. Kształtowanie zachowań sprzyjających zdrowiu. (w skrócie: zdrowie)
4. Kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, wrażliwości na potrzeby innych, uczciwości, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi. (w skrócie: kultura)

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

- Przeciwdziałanie agresji – kl. 1 – temat realizowany przez specjalistów
- Rozmawiamy o problemach. Mediacje i negocjacje – kl. 3 – temat realizowany przez specjalistów
- Asertywność – własna wartość, szacunek do siebie i innych – kl. 4 - temat realizowany przez specjalistów
- Relacje z innymi oparte na szacunku, akceptacji i zrozumieniu. – kl. 2
- Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej. – kl. 1-4

Zdrowie – edukacja zdrowotna

- Problemy wieku rozwojowego (okres młodzieńczy), norma i zaburzenie – kl. 1 i 2 (zdrowie)
- Problem depresji, stres – kl. 2
- Stop uzależnieniom – kl. 2 – temat realizowany przez specjalistów.
- Zdrowy styl życia. – kl.1-4
- Moja odpowiedzialność za środowisko naturalne – kl. 1-4

Kultura – wartości, normy, wzory zachowań

- Wolontariat – działania na rzecz innych. Rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby innego człowieka – kl. 1-4
- Tolerancja – poszanowanie odmienności innych. – kl. 1
- Savoir – vivre na co dzień kl. 1-4

Bezpieczeństwo – profilaktyka działań ryzykownych

- Bezpieczeństwo w sieci (cyberprzemoc, udostępnianie zdjęć, filmików, danych osobowych, hejtowanie) – kl. 2
- Uczeń w sieci – bezpieczne korzystanie z zasobów Internetu i mediów społecznościowych – kl.3
- Zaznajomienie z zagrożeniem bezpieczeństwa i zdrowia. Jak reagować na zaistniałe zagrożenie – kl. 1-4 (Sugerowane zagadnienia: ruch drogowy, prawidłowe zachowania podczas pożaru, wypadku, kradzieży, alarmu; zagrożenia cywilizacyjne: uzależnienia, sekty, subkultury, choroby; nietolerancja, rasizm, rozpad więzi rodzinnych, itp.)

XI. Szkoła w środowisku lokalnym

1. Środowisko ma ogromny wpływ na rozwój osobowości ucznia. Może ono być pomocne w kształtowaniu odpowiednich postaw moralnych, w przygotowaniu wychowanków do dobrych wyborów życiowych.
2. Aby właściwie wprowadzić uczniów w role społeczne i zawodowe, Zespół Szkół Elektronicznych współpracuje z następującymi instytucjami, zakładami pracy oraz organizacjami społecznymi:

Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Sądem Wojewódzkim, Sądem Rejonowym, Kuratoriami zawodowymi i społecznymi, Wojewódzką Poradnią Uzależnień, Parafią MB Saletyńskiej, „Caritas” Diecezji Rzeszowskiej, Wojewódzkim Zarządem Ligi Ochrony Przyrody i Polskiego Czerwonego Krzyża, Wojewódzkim Klubem Techniki i Racjonalizacji, Zarządem Oddziału PTTK, Politechniką Rzeszowską, WSK PZL Rzeszów S.A., Elektromontaż S.A., Woje-

wódzki Ośrodek Terapii Uzależnień, Wojewódzka Przychodnia Zdrowia Psychicznego, Miejska Komenda Policji, Wojewódzka Komenda Policji, Centrum Leczenia Uzależnień.

XII. Zwyczaje i obyczaje szkolne

1. Wychowanie patriotyczne w Zespole Szkół Elektronicznych jest traktowane jako wartość o podstawowym znaczeniu. Dlatego zadaniem wszystkich pracowników szkoły jest budzenie w uczniach szacunku dla dobra wspólnego, a społeczności lokalnej i państwowej w szczególności.
2. Rozwojowi obyczajowości szkolnej i ukształtowaniu właściwych postaw etycznych i patriotycznych służą następujące działania:
  - w dniu inauguracji i zakończenia roku szkolnego wszyscy członkowie społeczności szkolnej wyznania rzymsko-katolickiego mogą uczestniczyć w Mszy Św. w kościele MB Saletyńskiej. Uroczystości w auli szkolnej przebiegają zgodnie z określonym ceremoniałem i w obecności pocztu sztandarowego,
  - we wrześniu ma miejsce uroczystość ślubowania uczniów klas pierwszych w obecności pocztu sztandarowego,
  - w październiku organizowana jest uroczysta akademie z okazji Dnia Edukacji Narodowej,
  - koła tworzą okolicznościowe programy z okazji: Wszystkich Świętych, Bożego Narodzenia, Świąt Wielkanocnych, Dnia Kobiet ,3 Maja,
  - sekcja dekoratorska w internacie wykonuje gazetki okolicznościowe z okazji wyżej wymienionych świąt,
  - w dniach poprzedzających Boże Narodzenie odbywa się spotkanie opłatkowe dla wszystkich członków społeczności szkolnej (w klasach wychowawcy również mogą organizować spotkania opłatkowe),
  - wszyscy uczniowie wyznania rzymsko-katolickiego pod opieką wychowawców mają możliwość uczestniczenia w szkolnych rekolekcjach wielkopostnych,
  - uczniowie klas maturalnych wyznania rzymsko-katolickiego mogą brać udział w diecezjalnej pielgrzymce na Jasną Górę pod opieką katechetów,
  - w pierwszym dniu wiosny Samorząd Uczniowski organizuje okolicznościowe konkursy, gry i turnieje – biorą w nich udział wszyscy uczniowie,
  - w czerwcu mają miejsce uroczystości pożegnania absolwentów szkoły z udziałem pocztu sztandarowego.

XIII. O wychowaniu

W wychowaniu punktem wyjścia jest prawda o wartościach moralnych, którą wychowawca sam uznaje i którą stara się ukazać wychowankowi. Wychowanek poznając ją, przyjmuje za własną i zaczyna świadomie realizować w swoim życiu, przez co staje się lepszy. Można inaczej powiedzieć, że rozwija się i wzrasta. Doskonalenie siebie jest procesem trwającym przez całe życie i z czasem człowiek powinien się stać w nim samodzielnym, ale początkowo potrzebuje pomocy. Pomocą w rozwoju jest wychowanie.

Wychowanie należy do czynników środowiskowych, choć jest tak ważne, że niektórzy autorzy wymieniają je jako osobny czynnik. Jest działaniem otoczenia na rzecz doskonalenia człowieka, a jednocześnie na rzecz tego, by to doskonalenie stawało się u wychowanka coraz bardziej samodzielne i świadome, przemieniając w samowychowanie.

Celem wychowania jest pomoc w tym, by wychowanek stawał się coraz lepszym człowiekiem. Człowieka można pojmować jedynie dynamicznie, gdyż stale zmienia się. Dlatego celem wychowania jest wspieranie wychowanka w tym, by stawał się coraz bardziej dojrzały, coraz bardziej twórczy, coraz bardziej życzliwy, czyli coraz lepszy. Określenie <bycie twórczym> odnosi się do działania, pracy i spędzania czasu wolnego, ale przede wszystkim do tworzenia samego siebie. Szukać prawdy to znaczy: zwiększać swoją wiedzę, rozszerzać horyzonty myślowe i zainteresowania; szukać piękna to kształtować w sobie postawę kontemplacji i zachwyty; dążyć do dobra to uczyć się porozumiewania z ludźmi, obdarzania, szacunku, wdzięczności, starać się być pożytecznym dla bliskich, dla społeczeństwa, dla Ojczyzny.

Wychowawca swoim zachowaniem modeluje zachowanie wychowanka, to znaczy uczy go sposobu postępowania. Nauczyciel powinien dążyć do wypracowania w sobie właściwych postaw wychowawczych, stanowiących złoty środek między nadmiernym rygoryzmem a całkowitą rezygnacją z przekazu wartości. Cały czas też musimy pamiętać, że nasz wychowanek jest osobą – jeszcze mało doświadczoną i niezbyt mądrą, czasem nawet niegrzeczną – ale zawsze osobą ludzką. Trzeba więc nie tylko nauczyć się w odpowiedni sposób mówić, ale także słuchać – słuchać cierpliwie, nieraz tego, co jest powiedziane tylko „między wierszami”. Tylko wtedy możemy zrozumieć wychowanka i tylko wtedy możemy być jego przyjacielem.

Szkolny okres życia to czas podejmowania zasadniczych wyborów moralnych. Nauczyciele nie mogą pomijać tego faktu milczeniem. Powinni jednak podchodzić do tych spraw w sposób delikatny, aby skutecznie pomagać uczniom m.in. w rzetelnym rozpoznawaniu, hierarchizacji i uwewnętrznianiu wartości moralnych, w dokonywaniu właściwych wyborów i nabywaniu pozytywnych doświadczeń w tym zakresie. Jeśli szkoła ma przestać być zespołem osób

określonych wyłącznie przez rolę, grę, udawanie i strach, to nauczyciele i uczniowie powinni tworzyć atmosferę dialogu, wzajemnego zaufania i jedności, i na tej drodze budować szkolną wspólnotę wychowujących i wychowywanych.

Program wychowawczo – profilaktyczny jest realizowany w oparciu o współpracę rodziców, uczniów i nauczycieli.

Pod koniec roku szkolnego 2019/2020 przeprowadzona będzie ewaluacja programu za pomocą ankiety.

Załącznik:

1. Działania interwencyjne szkoły.